ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ОДОБРИЛ: .....

ДЕНИЦА НИКОЛОВА

РЪКОВОДИТЕЛ НА УО НА ОПРР

Формат на електронен подпис: .p7s

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ
по процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Приоритетна ос 7: „Регионална пътна инфраструктура“

Наименование на процедурата: *BG16RFOP001-7.001* „РЕГИОНАЛНИ ПЪТИЩА“

Конкретен бенефициент: Агенция „Пътна Инфраструктура“

Краен срок за кандидатстване: 30 юни 2020 г.

Област на интервенция	**34**
Форма на финансиране	**01**
Територия	**07**
Териториални механизми за изпълнение	**07**
Тематична цел	**10**

София, май 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ" 2014-2020 Г. 4

1.1. ВЪВЕДЕНИЕ 4
1.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 5
1.3. ПРИОРИТЕТНА ОС 7 „РЕГИОНАЛНА ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА" 5

2. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗДМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: BG16RFOP001-7.001 "РЕГИОНАЛНИ ПЪТИЩА" 6

2.1. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 7

3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 10

4. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 11

4.1 ПРАВИЛА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ГЕНЕРИРАЩИ ПРИХОДИ 11
4.2 РЕЖИМ НА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ 11
4.3 ХОРИЗОНТАЛНИ ПОЛИТИКИ 12
4.3.1 Устойчиво развитие 12
4.4 ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА 13
4.4.1 Допустими кандидати 13
4.4.2 Допустими партньори 14
4.4.3. Изпълнители от страна на бенефициента 14
4.5. ДОПУСТИМИ И НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ 25
4.5.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ 25
4.5.2. Недопустими разходи 32

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ 33

5.1. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА 33
5.2. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ С ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ..... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
5.3. ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ 36
5.4. КРАЕН СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ 37
5.5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ 37

6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ 38

7. ИЗДАВАНЕ НА РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ 46

7.1. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН 46
7.2. УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, СЛЕД РЕШЕНИЕТО НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ 46

8. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА 48

Списък на съкращенията

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУСЕСИФ	Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове
ЗУТ	Закон за устройство на територията
КСС	Количествено-стойностна сметка
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.
НПРД	Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000
ОВ	Официален вестник на ЕС
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Региони в растеж"
ОС	Оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
ПИК	Политика по изменение на климата
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОС	Политика по околна среда
СМР	Строително-монтажни работи
TEN-T	Трансевропейска транспортна мрежа

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ" 2014-2020 Г.

1.1. Въведение

Оперативната програма „Региони в растеж" 2014-2020 (ОПРР 2014-2020) представлява единна оперативна програма за цялата територия на България и е насочена към постигане на растеж и заетост в българските региони. ОПРР 2014-2020 е разработена в съответствие със стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (Европа 2020). Също така, ОПРР 2014-2020 е част от Споразумението за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., и е в съответствие с Националната програма за развитие България 2020, с Националната програма за реформи, с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР), с Териториален дневен ред на ЕС 2020, със стратегията на ЕС за Дунавския регион. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР 2014-2020, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят икономическото, социалното и териториалното сближаване, както и опазване качеството на околната среда.

ОПРР 2014-2020 е интегрирана оперативна програма, насочена към постигане на целите на градската политика в България и подкрепа за най-силно засегнати от бедност периферни райони и допринасяща за регионалните измерения на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство. Основен принцип на програмата е прилагането на интегриран териториален подход. Нуждата от този подход се обуславя от регионалните различия между България и средностатистическите региони на ЕС и от напредналия процес на развитие в посока София и 6-те най-големи града, което в дългосрочен план води до сериозни неравенства в страната, неизползване на потенциала на територията и увеличена миграция към големите центрове и други страни от ЕС.

ОПРР 2014-2020 е насочена към изпълнение на следните тематични цели съгласно Общия Регламент №1303/2013: Тематична цел 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори", Тематична цел 6 „Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност", Тематична цел 7 „Насърчаване на устойчия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури", Тематична цел 9 „Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация" и Тематична цел 10 „Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот ".

☞ ***Стратегията** на ОПРР 2014-2020 е за постигане на териториален и интегриран подход при реализирането на инвестициите, чрез подкрепа на политиката за градско развитие, подкрепа за най-силно засегнати от бедност периферни райони и секторни приоритети от регионално значение.*

ОП „Региони в растеж" 2014-2020 г. ще бъде изпълнена посредством осем приоритетни оси, както следва:

Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие

Приоритетна ос 2: Подкрепа за енергийна ефективност в периферни географски райони най-силно засегнати от бедност

Приоритетна ос 3: Регионална образователна инфраструктура

Приоритетна ос 4: Регионална здравна инфраструктура

Приоритетна ос 5: Регионална социална инфраструктура

Приоритетна ос 6: Регионален туризъм

Приоритетна ос 7: Регионална пътна инфраструктура

Приоритетна ос 8: Техническа помощ

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Управляващ орган на ОПРР 2014-2020 е Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие" в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. и Решение на Министерския съвет № 792/17.12.2013 г.

Комитетът за наблюдение на ОПРР 2014-2020 одобрява критериите за избор на операции по ОПРР 2014-2020, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и изпълнява други функции, произтичащи от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. и ПМС № 79/10.04.2014 г.

Сертифициращ орган е Дирекция "Национален фонд" на Министерство на финансите съгласно Решение на Министерския съвет № 792/17.12.2013 г. Съгласно чл.126 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г., Сертифициращият орган е отговорен за изготвянето и изпращането до Комисията на заявления за плащане и удостоверяването, че те са продукт на надеждни счетоводни системи, основават се на проверими разходооправдателни документи и са били подложени на проверки от управляващия орган.

Одитен орган е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз". Съгласно чл. 127 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. Одитният орган е отговорен за извършването на одити на правилното функциониране на системите за управление и контрол на оперативната програма, както и на подходяща извадка от операции въз основа на декларираните разходи.

Централното координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на Споразумението за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г. в процеса на усвояване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове в страната. Тази функция се осъществява от Дирекция „Централно координационно звено" на Министерския съвет.

1.3. Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура"

Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **BG16RFOP001-7.001 "Регионални пътища"** се реализира в рамките на приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура" на ОПРР 2014-2020.

Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура" на ОПРР 2014-2020 съответства на тематична цел 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури". Развитието на пътната инфраструктура на България е базисна предпоставка за интегрирането в общоевропейската пътна мрежа, за ускоряване на регионалното сближаване, за устойчиво развитие на икономиката и за подобряване на екологичната обстановка в страната, а оттам за повишаване на регионалната конкурентоспособност, развитието и растежа и създаването на работни места.

Подобряването на транспортните връзки между градовете и прилежащите им територии, чрез реконструкция и модернизация на съществуващите връзки, ще позволи значително намаляване на продължителността на пътуванията, което от своя страна ще разшири обхвата на въздействие на главните регионални центрове и ще им даде възможност да предлагат услуги с по-високо качество. В допълнение, това ще подобри и достъпа на периферните и икономически по-слабо развити територии до големите индустриални центрове.

Строителството, ремонтът и рехабилитацията на пътища I-ви, II-ри и III–ти клас, които свързват второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата, ще подобри свързаността и достъпа на мрежата от градове до Единния европейски пазар.

Инвестициите в първокласна, второкласна и третокласната пътна мрежа ще помогнат за осъществяване на част от целите на Стратегия Европа 2020, както следва:

Растеж и заетост - Планираните инвестиции в пътна инфраструктура ще създадат възможности за развитие на специфичния икономически потенциал на регионите чрез повишена мобилност и достъп до пазари. Те ще доведат до подобряване на бизнес климата като основна предпоставка за привличане на инвестиции и създаване на нови работни места. Особена добавена стойност ще имат инвестициите в райони с потенциал за развитие на туризъм, тъй като ще осигурят достъпа до туристическите обекти и ще увеличат посещаемостта.

Климат и енергия - Рехабилитацията на пътната инфраструктура ще допринесе за развитието на мултимодални транспортни системи и по този начин до подобряване състоянието на околната среда. Подобряването на качествените характеристики на пътищата ще съкрати времето за придвижване и ще осигури поддържането на постоянна скорост на превозните средства, като по този начин ще допринесе за намаляване емисиите на парникови газове.

Образование, бедност и социално изключване – Модернизираната пътна инфраструктура ще осигури възможност за избор на местното население на вид и място на образование и здравни услуги и ще спомогне за предотвратяване на социалната изолация на отдалечените райони със затруднен транспортен достъп.

2. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗДМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: BG16RFOP001-7.001 “РЕГИОНАЛНИ ПЪТИЩА”

<u>Цел</u> на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници чрез строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни, второкласни и третокласни пътища.

Настоящата процедура е насочена към изпълнението на следния инвестиционен приоритет:

- ***Инвестиционен приоритет***: „Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли“;

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., съответствието между ранга на урбанизационните центрове и функциите им в структурата на селищната мрежа и степента на транспортното им обслужване, е предпоставка за устойчивото функциониране на избрания модел на умерен полицентризъм. От особена важност за функционирането на този модел се явява първокласната, второкласната и третокласната пътна мрежа, която допълва функциите на пътната мрежа с национално значение (TEN-T мрежата), като осъществява връзките с ключови второстепенни и третостепенни пътни възли.

Транспортната мрежа на страната е изградена главно от пътища от по-нисък клас. В момента голяма част от пътната мрежа, най-вече второкласните и третокласни пътища, е пригодена за натоварване само до 10 т/ос и не отговаря на Европейските изисквания и е една от причините за по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас. Особено тревожно е състоянието на третокласните пътища, които представляват 2/3 от републиканската пътна мрежа и служат за разпределение на трафика в страната като осигуряват достъп до пътища от по-висок клас и TEN-T мрежата.

Ето защо ОПРР 2014-2020 ще съсредоточи подкрепа върху пътищата от първи, втори и трети клас, които осигуряват възможности за развитие на регионалния специфичен икономически потенциал, като на второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата. Основните резултати от инвестиционния приоритет са насочени към по-добро свързване с общоевропейска транспортна мрежа, ускоряване на регионалното сближаване, допринасяйки с това за по-добър достъп на хора и стоки до единния европейски пазар, устойчиво развитие на икономиката и за подобряване на екологичната ситуация в страната.

Първокласните, второкласните и третокласните пътища, като част от републиканската пътна мрежа, осъществяват връзки с национално значение и основно обслужват връзките между центровете на големите градове. В допълнение, подобряването на безопасността им ще спомогне за развитието на туризма и достъпа до административните, здравните, образователните и културните заведения, както и до обекти от културното и природното наследство.

Предвижданите инвестиции в пътната инфраструктура ще надградят реализираните проекти по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г.

Мерките и дейности по ОПРР 2014-2020 г. ще спомогнат за постигане на целите, заложени в секторните документи за транспортната инфраструктура, като Стратегията за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г., чрез осигуряване на условия за качествен и лесно достъпен транспорт във всички райони на страната.

***Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта на настоящата процедура*:**

Във формуляра за кандидатстване бенефициентът следва да попълни базова стойност на **индикатора за резултат** за конкретния път, част от който е целевата пътна отсечка**.** Крайният резултат за съответния път следва да се представи в окончателния технически доклад по проекта и две години след края на всеки проект.

Индикатори за резултат:

- Увеличаване на пътникопотока – хил. души
- Увеличаване на товаропотока – хил. тона

Във формуляра за кандидатстване бенефициентът следва да **заложи и предостави информация по посочените по-долу индикатор за продукт и екологични индикатори**:

Индикатори за изпълнение (продукт):

- Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища – км.

Задължителни специфични екологични индикатори, съгласно Становище на МОСВ по Екологична оценка № 7-4/2013 за съгласуване на ОПРР 2014-2020[1]:

- Засегнати площи в защитени зони и защитени територии – дка.
- Брой проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии – бр.

2.1. Процедура за изпълнение на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Изпълнението на настоящата процедура се извършва чрез **процедура на директно предоставяне** на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.25, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/.

Съгласно чл. 43 ал.1 от ЗУСЕСИФ при процедура чрез директно предоставяне, безвъзмездната финансова помощ се предоставя само на кандидат, посочен в съответната програма или в документ, одобрен от Комитета за наблюдение на програмата като конкретен бенефициент за конкретната дейност.

Кандидатстването по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения. Получените проектни предложения се оценяват в съответствие с критериите, описани в настоящите Насоки за кандидатстване.

[1] Чрез отчитането на специфичните екологични индикатори ще се извършват наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020.

ВАЖНО!!!

Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347/320 от 20 декември 2013 г.), както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.

Конкретният бенефициент по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е **Агенция „Пътна инфраструктура".**

Оценката се извършва на един етап и се документира чрез попълване на контролен лист.

Конкретният бенефициент Агенция „Пътна инфраструктура" кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020 с предварително определен списък от пътни отсечки с регионално значение, осъществяващи връзка на второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата. Проектите са избрани в съответствие с утвърдена Методика и критерии за приоритизиране на пътни участъци, разработени от Агенция „Пътна инфраструктура".

Методиката, на база на която са приоритизирани пътните отсечки, включва следните критерии за оценка:

- Оценка на пътните отсечки съгласно връзките им с TEN-T мрежата (**пряка връзка**) – **критерий за допустимост**;
- Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осигуряват достъп до друг вид транспорт (воден, сухоземен или въздушен) – по-близкият край на участъка не трябва да бъде на повече от 50 км. от връзката с другия вид транспорт;
- Оценка на пътните участъци съгласно стойността на спестеното време в евро/годишно на километър, получено в резултат от рехабилитацията /реконструкцията на участък;
- Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осъществяват връзка на граничните контролно-пропускателни пунктове на Република България с TEN-T мрежа;
- Оценка на пътните участъци съгласно приноса им в развитието на регионите;
- Оценка на пътните участъци по технико-експлоатационното им състояние;
- Оценка на пътните участъци съгласно индикатор за комфорт при движение;
- Оценка на пътните участъци спрямо това дали осъществяват връзка на обекти от културното и природно наследство с TEN-T мрежа.

СПИСЪК ПЪТНИ ОТСЕЧКИ I, II И III КЛАС, ПРИОРИТИЗИРАНИ СЪГЛАСНО МЕТОДИКА НА АПИ - ПРЕДЛОЖЕНИ ЗА ОПРР - 2014-2020 г.

№ по ред	ОБЛАСТ	№ на пътя	ПЪТ	УЧАСТЪК		ДЪЛЖИНА (км)	ОЦЕНКА (бр.т.)
				ОТ (км)	ДО (км)		
1	Сливен и Ст.Загора	II-57	Ст. Загора-Раднево-път II-55	0,250	11,073	39,136	88
				12,337	40,650		
2	София	II-81	Костинброд- Берковица-Монтана	8,200	50,870	42,670	86

3	Враца		Обход на град Оряхово-път II-11 Мизия-Оряхово-Крушовене	0,00	8,76	8,760	86
4	Добрич и Варна	II-29	Варна - Добрич-Кардам	20,470	23,242	29,775	84
				25,342	52,345		
5	Пловдив	II-86	Пловдив - Асеновград	14,860	25,150	10,290	83
6	Плевен, Ловеч	II-35	Плевен-Ловеч -Троян - Кърнаре	13,600	25,540	20,652	79
				37,393	46,105		
7	Хасково, Ст.Загора	III-663	Чирпан - Симеоновград	0,000	29,000	50,966	74
				31,742	33,400		
				34,600	54,908		
8	Варна	III-904	Старо Оряхово - Долен чифлик - Гроздьово	0,000	17,400	29,501	69
				23,403	29,970		
				36,205	41,739		
9	Враца	III-1002	Враца - пещера "Леденика"	0,200	17,608	17,408	66
10	Монтана	III-112	Дъбова махала- Монтана	10,500	16,174	29,557	66
				20,579	27,627		
				29,675	36,600		
				37,825	47,735		
11	Плевен	III-306	Червен бряг - Чомаковци	9,715	19,207	9,492	65
12	Габрово	II-44	/о.п.Севлиево - В.Търново/ - Севлиево - Драгановци - Габрово	0,000	23,900	27,337	64
				25,731	29,168		
13	Благоевград	III-109	I-1 - Мелник	0,600	12,800	12,200	64
14	Смолян	III-866	Стойките - Широка лъка - Михалково - Кричим	8,240	11,550	63,906	63
				26,600	50,553		
	Пловдив			66,857	103,500		
15	Кърджали	III-507	Кърджали - Мост -Манастир	0,055	26,200	26,145	63
16	Сливен В. Търново	II-53	Поликраище - Елена-Сливен	34,400	46,290	26,991	61
				72,200	87,301		
17	Силистра и Разград	II-49	Търговище – Разград – Кубрат – Тутракан	9,800	11,848	30,581	61
				11,928	30,609		
				89,100	98,952		
18	Бургас	III-208	Провадия - Дъскотна - Айтос	49,184	82,650	33,466	61
19	Русе и Разград	II-23	Русе - Кубрат-Исперих-Дулово	0,030	46,771	46,741	59
20	Хасково	III-559	Полски градец-Тополовград - с.Устрем	4,500	23,520	23,410	59
				35,060	39,450		
21	Силистра	III-2077	Каблешково-Мерден	11,000	20,650	9,650	59
22	София	II-62	Самоков-Клисура	42,26	78,63	36,370	59
23	Варна	III-9004	Варна - Белослав - Разделна - Падина - Житница	18,212	21,177	18,903	58
				24,159	25,600		
				27,400	41,897		
24	Кюстендил	III-107	Рила - Рилски манастир /Рехабилитация/	11,010	30,796	19,786	57

3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Общият бюджет по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е, както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на финансовите средства (100% БФП)	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
BG16RFOP001-7.001	**380 461 585,94 лева**	**323 392 348,05 лева**	**57 069 237,89 лева**
	194 526 920,00 евро	**165 347 882,00 евро**	**29 179 038,00 евро**

Сумата представлява общият предвиден размер за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Управляващият орган си запазва правото да не предостави изцяло горепосочената сума при недостатъчен брой качествени проектни предложения, отговарящи на предварително зададените критерии, както и в случай, че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс.

ВАЖНО!

Управляващият орган ще одобрява проектни предложения до размера на финансовите средства по процедурата.

Управляващият орган си запазва правото да изиска намаляване размера на БФП по подадено проектно предложение, или да не одобри проектно предложение, в случай на недостатъчен свободен финансов ресурс по процедурата.

В съответствие с Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. е създаден резерв за изпълнение по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“, както следва:

Резерв за изпълнение			Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза
ОБЩО	Подкрепа от ЕФРР	Национално участие	
12 081 818,00 евро	10 269 545,00 евро	1 812 273,00 евро	6,21%

В тази връзка, УО на ОПРР си запазва правото да ревизира общия бюджет на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и на предоставената безвъзмездна финансова помощ по сключените договори за БФП с размера на резерва за изпълнение в съответствие със степента на усвояемост на средствата от страна на конкретния бенефициент, в случай че не са постигнати следните етапни цели към края на 2018 г.:

Показател или основна стъпка за изпълнението	Етапна цел за 2018 г.
Сертифицирани средства	27 428 296 евро
Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища	38 км

Размер на безвъзмездната финансова помощ за отделните проектни предложения:

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (100%): 1 000 000 лв.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ (100%): 145 000 000 лв.[2]

ВАЖНО!

По настоящата процедура за представяне на безвъзмездна финансова помощ **не се изисква съфинансиране от конкретния бенефициент като част от националното съфинансиране (15%) в рамките на БФП (100%).**

4. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Настоящите Насоки за кандидатстване установяват правилата за представяне, оценка и изпълнение на проекти, финансирани по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл. 2, т. 2 на ПМС № 162/05.07.2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.

Кандидатстването по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения.

4.1 Правила по отношение на проекти, генериращи приходи

За определяне доколко един проект генерира приходи или не, следва да се провери доколко в резултат от изпълнението му се очаква нарастване на генерираните от инфраструктурата приходи или възникване на допълнителни приходи. В случай, че не е налице разлика в размера на входящите парични потоци с и без реализирането на проекта, това би означавало, че проектът не е генериращ приходи. В случай, че в резултат от реализиране на проекта, е налице увеличение в размера на входящите парични потоци, това би било основание да се твърди, че е наличен допълнителен поток от приходи, което превръща проекта в генериращ приходи.

Предвид естеството на услугите, предоставяни в инфраструктурата, предмет на интервенции по настоящата процедура, финансираните проекти **не следва да генерират приходи**.

4.2 Режим на държавни помощи

Предоставянето на публичен ресурс, в това число безвъзмездна финансова помощ от ОПРР, трябва да е съобразено с правилата за държавни помощи, като се отчита принципната недопустимост на държавните помощи и възможните хипотези на съвместимост, които Договорът за ЕС, Регламентите и националното законодателство предвиждат.

[2] Максималният размер е определен така, че проектното предложение да не попада под дефиницията за „голям проект“ (тематична цел 9) по смисъла на чл.100 от Регламент (ЕС) №1303/2013, който гласи следното: *Като част от оперативна програма или оперативни програми, които са предмет на решение на Комисията съгласно член 96, параграф 10 от настоящия регламент или член 8, параграф 12 от Регламента за ЕТС, ЕФРР и Кохезионният фонд могат да подкрепят операция, съдържаща серия от строителни работи, дейности или услуги, предназначени по своя характер да изпълнят неделима задача от точно икономическо или техническо естество, която има ясно определени цели и общите допустими разходи за която надхвърлят 50 000 000 EUR, а в случая с операции за постигането на тематичната цел по член 9, първа алинея, точка 7 — общите допустими разходи надхвърлят 75 000 000 EUR („голям проект“).*

"**Държавна помощ**" е всяка помощ, предоставена от държавата или общината или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите членки.

"**Предприятие**" по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния й статут и начина й на финансиране[3].

Изграждането и поддържането на републиканските пътища са изцяло функция на държавата и в този смисъл няма свободен пазар по отношение предоставянето на услугите, свързани експлоатацията на подобни обекти. Това ограничения произтича както от факта, че това са дейности, изцяло в прерогатив на държавата, така и поради вещноправния им режим на обекти – изключителна държавна собственост. Републиканските пътища от I-ви, II-ри и III-ти клас към настоящия момент се управляват само от държавата чрез Агенция „Пътна инфраструктура“ и няма стопански оператор, на когото да е възложена експлоатацията им. Агенция „Пътна инфраструктура“, конкретен бенефициент по настоящата процедура, е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на регионалното развитие и благоустройството. Съгласно чл. 19 от Закона за пътищата тя отговаря за управлението на републиканските пътища. По силата на разпоредбите на Закона за пътищата при управлението на пътищата, в това число реконструкцията или изграждането на нови такива, Агенция „Пътна инфраструктура" действа в качеството си на публичен орган.

Републиканските пътища от I-ви, II-ри и III-ти клас, предмет на интервенция по настоящата процедура, не са предмет на търговска експлоатация. В този смисъл при управлението им АПИ не изпълнява икономическа дейност и съответно не представлява предприятие по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС. В тази връзка **безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура, предоставяна от страна на УО на ОПРР 2014-2020 към Агенция „Пътна инфраструктура", не представлява държавна помощ**.

Бенефициентът по настоящата процедура за предоставяне на БФП, орган на публичната власт, е задължен да спазва законодателството в областта на обществените поръчки и държавните помощи и да не допусне средствата, получени по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, да бъдат предоставени на трети лица в нарушение на режима на държавни помощи.

Информация относно законодателството в областта на държавните помощи и произтичащите от него задължения за бенефициента на настоящата процедура може да бъде получена на интернет страницата на дирекция „Държавни помощи и реален сектор" на Министерството на финансите на следния електронен адрес: www.stateaid.minfin.bg.

4.3 Хоризонтални политики

В проектното предложение следва да бъдат отчетени заложените в ОПРР 2014-2020. хоризонтални принципи, както следва:

4.3.1 Устойчиво развитие

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с насоките за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК)

[3] Решение на Съда на ЕО от 23 април 1991 г., Klaus Hofner и Fritz Elser срещу Macrotron GmbH. Дело C-41/90 http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61990J0041, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0041:BG:NOT
Решение на Съда на ЕО, дело C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj+docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-222/04&datefs=&nomusueldomaine=&mots=&resmax=100

В изпълнение на новите изисквания за интеграция на ПОС и ПИК във фондовете на Европейския съюз за програмен период 2014-2020, Оперативна програма „Региони в растеж" 2014-2020 прилага принципа на интегриране на ПОС и ПИК в процеса на програмиране чрез избора на тематични цели и инвестиционни приоритети, попадащи в областта на околната среда и климата.

Конкретно, чрез своите мерки, ОПРР 2014-2020 допринася за изпълнение на следните интервенции от насоките:

Интервенция 5 „Необходими интервенции за действия по климата: подобряване качеството на въздуха и намаляване емисиите на парникови газове":

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с документ „Анализ на риска и оценка на уязвимостта на секторите в българската икономика от измененията на климата"

В рамковия документ е анализиран рискът и е направена оценка на уязвимостта на шосейния транспорт, който ще бъде подкрепян от ОПРР 2014-2020 г.

Интервенциите по ОПРР 2014-2020 г. ще спомогнат за намаляване на установените в рамковия документ негативни ефекти в сектора в резултат на изменението на климата и ще спомогнат за изпълнението на заложените в рамковия документ препоръки за адаптирането на съответния сектор към климатичните промени.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с Насоки за интегриране на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК) в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.")

Във фаза „Изпълнение на ОПРР 2014-2020" ще бъдат отразени приложимите общи и специфични критерии, които произтичат от законодателни изисквания за програмата, от Насоките за интегриране на ПОС и ПИК в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.), като съответните изисквания се включват в приложимите документи на съответния етап от изпълнение на програмата – насоки за кандидатстване, договори за безвъзмездна финансова помощ, указания към бенефициентите и др. В настоящите Насоки за кандидатстване по процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са включени релевантните за процедурата екологични критерии.

При изпълнение на ОПРР 2014-2020 ще бъдат спазени задължителните изисквания, произтичащи от Становище на МОСВ по Екологична оценка № 7-4/2013 за съгласуване на ОПРР 2014-2020 и решенията по тригодишните доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на програмата.

4.4 Правила за допустимост по настоящата процедура

4.4.1 Допустими кандидати

В настоящата процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да участва единствено **Агенция „Пътна инфраструктура"**, която изрично е посочена като конкретен бенефициент на помощта в Оперативна програма «Региони в растеж» 2014-2020 г. и в критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на оперативната програма.

4.4.2 Допустими партньори

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **не се допуска участието на партньори**.

4.4.3. Изпълнители от страна на бенефициента

Бенефициентът има право да сключва договори с изпълнители за осъществяването на дейности по проекта. Изпълнителите от страна на бенефициента не са партньори по проектите. При избора на изпълнител бенефициентът прилага Закона за обществените поръчки и съответните нормативни актове по прилагането му.

Управляващият орган ще осъществява предварителен контрол преди верификация за спазване от страна на конкретния бенефициент на процедурите за определяне на изпълнители. При представяне на искане за плащане от страна на конкретния бенефициент, Управляващият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнители, с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнители.

В случай че се констатират нередности при провеждането на процедурите за възлагане на обществени поръчки или при изпълнението на договорите с изпълнителите, Договарящият орган си запазва правото да наложи финансови корекции, да откаже възстановяване на средства или да изиска от бенефициента връщане на вече платени средства за разходите, направени в резултат на процедура, проведена по незаконосъобразен начин.

4.4.4. Продължителност

Планираната продължителност на дейностите, предвидени във всяко проектно предложение, **не може да надвишава 36 месеца.**

ВАЖНО!

Конкретният бенефициент трябва да предвиди в продължителността на проектите процедури като издаване на разрешение за строеж, провеждане на обществени поръчки за строителство, услуга, процес по строителство и въвеждане в експлоатация, отчетност, окончателно разплащане към изпълнителите.

4.4.5 Териториален обхват:

Дейностите по настоящата процедура могат да се осъществяват на цялата територия на страната.

ВАЖНО!

Безвъзмездната финансова помощ не може да бъде предоставяна за проектна дейност, финансирана по друг проект, програма или процедура, финансирани с публични средства. Следователно конкретният бенефициент, подпомаган по други европейски програми, национални програми с публично финансиране или други донорски програми, може да кандидатства по настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, нефинансирани по тези програми, дейности.

4.4.6. Допустими дейности:

- Връзка и достъп до TEN-T мрежата, осигуряваща обслужване на вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряване на възможности за развитие на техния специфичен

икономически потенциал, чрез строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища.

- Инженерни решения за зелена инфраструктура при изпълнението на горните дейности – препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (пътни знаци, светлини, отразители устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еко-надлези за диви животни, ландшафтен тунел , канали и водостоци, тунели за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо.

ВАЖНО!!!

1. **Допустими за финансиране по настоящата процедура са пътните отсечки до 24-то място включително съгласно Списъка с приоритизирани пътни отсечки, изготвен съгласно Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, с които АПИ ще кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020 г. (*съгласно приоритизирания списък по-горе в Насоките за кандидатстване*).**
2. **Пътните отсечки, обект на интервенция, следва да осигуряват пряка връзка с второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата. Пряка връзка се наблюдава и в случай, че пътят (първи, втори или трети клас), част от който е пътната отсечка, осигурява контакт с второстепенни и третостепенни пътни възли (областни центрове, околовръстен път на населено място, летище, ферибот, пристанище, жп гара), които осигуряват връзка с коридор от TEN-T мрежата.**
3. **Проектните предложения могат да се подават в зависимост от проектната готовност за съответните пътни отсечки, до изчерпване на наличния финансов ресурс по настоящата процедура.**
4. **Пътните отсечки, за които се иска финансиране по ОПРР 2014-2020, следва да са включени в одобрената от Министерския съвет Средносрочна рамкова оперативна програма за изпълнение на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г.**
5. **Предложените дейности трябва да бъдат насочени към изпълнението на целта на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и да са свързани с целите на Инвестиционен приоритет „Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на транс-европейската транспортна мрежа, включително мултимодални възли" и приоритетна ос 7 на ОПРР 2014-2020 г.**
6. **Проектите следва да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаване на съответното проектно предложение, независимо дали всички свързани плащания са извършени от конкретния бенефициент, или не.**
7. **Дейностите по изготвяне на технически/работни проекти, оценка на съответствието на проектите са подготвителни дейности спрямо основните дейности по проекта. В тази връзка в случай че тези дейности са завършени преди подаване на проектното предложение, разходите за тях са допустими за финансиране в съответствие с допустимите разходи, посочени в т. 4.5.1.**
8. **Където е приложимо, проектното предложение следва да включва мерки във връзка с изпълнение на зелена инфраструктура (зелени предложения срещу шума в градска среда, както и мерки, свързани с възстановяване на свързаността между хабитатите).Задължение на кандидата е да провери дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка на въздействието върху околната среда съгласно чл.81 от Закона за опазване на околната среда, като се обърне към**

съответните компетентни органи съгласно чл.94 от Закона за опазване на околната среда за преценка на необходимостта от ОВОС. В случай на необходимост от ОВОС, последната се изготвя и се представя като част от проектното предложение.

9. **Задължение на кандидата е да провери дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони, като се обърне към съответните компетентни органи по реда на чл. 7 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. В случай на необходимост от оценка за съвместимост, последната се изготвя и се представя като част от проектното предложение.**

10. **В случай, че обектът на интервенция преминава през населено място:**
    - **елементите на подземната техническа инфраструктура под обекта на интервенция следва да са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта.**
    - **проектите трябва да включват задължително създаването на достъпна среда за хора с увреждания. В тази връзка, проектното предложение следва да бъде съобразено с изискванията на Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.**

11. **В случай на <u>увеличаване на габарита на пътното платно</u> проектното предложение следва да бъде придружено от Анализ на потребностите, който да докаже предложената инвестиция.**

12. **В случай на <u>ново строителство или увеличаване на габарита на пътното платно</u>, проектното предложение следва да бъде в съответствие с НАРЕДБА № РД-02-20-14 от 29 септември 2011 г. за обхвата и съдържанието на оценката на въздействието върху пътната безопасност и на одита за пътна безопасност, условията и реда за извършването им и за придобиване и признаване на професионална квалификация „одитор по пътна безопасност", по отношение следните дейности:**
    - **изготвяне на Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти съгласно Приложение № 1, към чл. 2, ал. 3 от НАРЕДБА № РД-02-20-14/29.09.2011 г. Оценката на въздействието върху пътната безопасност се извършва на началния етап на планиране преди одобряване на инфраструктурния проект и се прилага към проектното предложение.**
    - **изготвяне на Одит за пътна безопасност. Одитният доклад се изготвя съгласно Приложение 2, към чл.11, ал.1 от НАРЕДБА РД-02-20-14/29.09.2011 г. и е неразделна част от инвестиционния проект. Съгласно чл. 7 от Наредбата, Одитът за пътна безопасност се извършва на следните етапи:**

      1. прединвестиционни проучвания – прилага се към проектното предложение (*само за ново строителство*);

      2. технически или работни проекти – прилага се към проектното предложение;

      3. преди въвеждане на пътя в експлоатация;

      4. по време на началната експлоатация на пътя.

13. **Конкретният бенефициент трябва да предвиди строителен надзор от лицензирана фирма – консултант съгласно чл.168, ал.2 от Закона за устройство на територията за**

проектни предложения, включващи строежи от първа до четвърта категория.

14. Завършването на строителството и въвеждането в експлоатация се извършва по реда на Закона за устройство на територията.

ВАЖНО!

Допълнителни изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

1. В случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, проектите следва да предвиждат шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани), *където е приложимо*. Шумозащитните мерки следва да са включени в отделна проектна част на инвестиционния проект или да са обект на допълнителен, отделен Технически/работен проект, със съдържание акустична, архитектурна и конструктивна част.

2. Проектите следва да не водят до влошаване на състоянието на водите и да не включват дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни. При планиране и реализиране на дейностите следва да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите.

3. В случай на <u>ново строителство на нов участък</u>:

- **за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита.**
- **проектът предвижда изграждане на пътен участък, при който общото разстояние за движение при ограничена скорост е минимално (тунели, наклони, завои, населени места и др.);**
- **проектът предвижда изграждане на пътен участък с най-късо разстояние между две точки;**

4. При отчитане изпълнението на дейностите по проекта, вкл. и по индикаторите, бенефициентът следва да представя пред Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответния проект.

5. По време на <u>фазата на строителство</u> при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:

- **ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;**
- **от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах**

и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;

- **ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;**
- **съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места;**
- **използване на материали, получени от рециклиране на отпадъци - повишаване на ресурсната ефективност (рециклирани строителни материали);**
- **преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства**

ВАЖНО: Бенефициентът следва да посочи как проектните предложения допринасят за изпълнението на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Повече информация за стратегията може да бъде намерена на следните интернет-адреси: **http://www.mrrb.government.bg/?controller=category&catid=44** и **http://www.danube-region.eu/**.

При разработването на проектните предложения конкретният бенефициент задължително трябва да предвиди в изпълнението на проектите дейности:

- **Дейности за информация и комуникация –** съгласно чл. 6 от Общи условия към финансираните по ОПРР 2014-2020 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г. (**Приложение 3** към настоящите Насоки за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на даден проект е необходимо проектното предложение да предвижда пресконференция/ конференция по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

4.4.7. Степен на проектна готовност

Предвидените в проектното предложение дейности трябва да се основават на:

- **Технически или работен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, **придружен от подробни количествени сметки по приложимите части и подробна количествено-стойностна сметка в пълно съответствие с КС на проектантите**;

  Техническият/ работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи съгласно ЗУТ и действащата нормативна уредба.

- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите,** изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ;
- **Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ** дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ).
- **Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС**, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС*).
- **Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони** (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ*)
- **Разрешителни и/или съгласувателни документи от съответните институции** (*ако са необходими такива съгласно българското законодателство*).
- **Влязло в сила разрешение за строеж, издадено по реда на чл.148-156 от ЗУТ;** Разрешението за строеж, издадено въз основа на одобрения инвестиционен проект, по реда на чл. 148-156а от ЗУТ, следва да съдържа максимално подробна информация относно всички одобрени проектни части на инвестиционния проект, всички съгласувателни и разрешителни документи (*следва да бъде налично до сключване на договор за СМР*);

За увеличаване на габарита на пътното платно конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение и следните документи:

1. **Анализ на потребностите, който да докаже предложената инвестиция.**

- Обосновка за увеличаване на габарита на пътното платно, включително:
  - Предложени са и са разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;
  - скоростта ще бъде съобразена със съответните нормативни документи за движение по пътното платно;
- достатъчна обосновка за вида на пътното платно (двулентов или трилентов и т.н., в съответствие с българското законодателство), доказваща неговата целесъобразност и техническа изпълнимост (в съответствие със законоустановени ограничения на допустимите скорости). Трябва да бъдат изследвани възможните рискове или пречки при осъществяване на избраното техническо решение, както и да бъдат представени решения за тяхното преодоляване;
- изследване на трафик потоци/трафик прогноза, изготвяне на транспортен модел и представяне на резултатите от него;

- необходимост от довеждаща/съпътстваща инфраструктура (включително пътни възли и съоръжения), съществуваща или предвидена за изграждане на съответната територия и техническа възможност за изпълнението ѝ;
- технически възможности;
- отчуждителни процедури при необходимост.

2. Оценка на въздействието върху пътната безопасност. Одит за пътна безопасност.

Документите следва да бъдат изготвени съгласно НАРЕДБА № РД-02-20-14 от 29 септември 2011 г. за обхвата и съдържанието на оценката на въздействието върху пътната безопасност и на одита за пътна безопасност, условията и реда за извършването им и за придобиване и признаване на професионална квалификация „одитор по пътна безопасност" и да бъдат приложени към проектното предложение, както следва:

- изготвяне на Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти съгласно Приложение № 1, към чл. 2, ал. 3 от НАРЕДБА № РД-02-20-14/ 29.09.2011 г. Оценката на въздействието върху пътната безопасност се извършва на началния етап на планиране преди одобряване на инфраструктурния проект.
- изготвяне на Одит за пътна безопасност. Одитният доклад се изготвя съгласно Приложение 2, към чл.11, ал.1 от НАРЕДБА РД-02-20-14/ 29.09.2011 г. и е неразделна част от инвестиционния проект. Съгласно чл. 7 от Наредбата, Одитът за пътна безопасност се извършва на етапа преди одобряване на инфраструктурния проект;

За ново строителство на нов пътен участък конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение и следните документи:

1. Подробно предпроектно проучване, включващо:

- варианти на трасето (включващо минимум три варианта) – маршрут и разположение на възможните трасета, включително:
  - за местоположението на новия пътен обект са предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;
  - общото разстояние за движение при ограничена скорост е минимално (тунели, наклони, завои, населени места и др.);
  - предвижда се изграждане на пътен участък с най-късо разстояние между две точки;
- достатъчна обосновка за вида (двулентови или трилентови, в съответствие с българското законодателство) на избрания вариант на трасето, доказваща неговата целесъобразност и техническа изпълнимост (в съответствие със законоустановени ограничения на допустимите скорости). Препоръчително е изготвяне на мултикритериен анализ, определящ избора на конкретния вариант. Мултикритерийният анализ следва да включва икономическа и финансова оценка на всеки един от разгледаните варианти. Също така трябва да бъдат изследвани възможните рискове или пречки при осъществяване на избрания вариант, както и да бъдат представени решения за тяхното преодоляване.
- изследване на трафик потоци/трафик прогноза, изготвяне на транспортен модел и представяне на резултатите от него

- възможни варианти на изпълнение на довеждащата/съпътстващата инфраструктура (включително пътни възли и съоръжения), съществуваща или предвидена за изграждане на територията на града/областта
- Технически възможности

Следва да включва обосновка на съответствието на проекта със стратегии и планове за развитието на региона и целите на политиката по отношение на инфраструктурата. Целите на проекта трябва да бъдат описани, като се използва количествена информация във възможно най-голям обем, така че максимално добре да се опишат съществуващите проблеми, които да бъдат преодолени с проекта.

Проучването трябва да съдържа план за възлагане на обществени поръчки за изпълнението на проекта и график на отчуждителните процедури.

2. Анализ разходи и ползи

Анализът разходи-ползи трябва да се съобразява с насоките на Европейската комисия за изготвяне на анализ разходи-ползи - Анализ разходи-ползи на инвестиционни проекти, публикувани на следната интернет страница: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf; Указания за изготвяне на АРП в транспортния сектор“ (МФ, МТИТС, НКЖИ, „Метрополитен“ ЕАД, АПИ).

В допълнение, АРП следва да включва актуални данни за цената на времето, които се използват при изчисляването на анализ „разходи и ползи“ за инфраструктурни проекти в сектор „транспорт“ в България в периода 2014 -2020 г. Данните следва да бъдат в съответствие с Националното проучване за определяне цената на времето[4], изготвено по линия на Оперативна програма „Техническа помощ“ 2007-2013 г., резултатите от което имат хоризонтален характер.

При анализа на финансовата устойчивост на инвестицията следва да се покажат източниците на финансиране на проекта, в това число на частта от инвестиционните разходи (допустими или недопустими), които няма да бъдат финансирани от ОПРР. Финансовите прогнози следва да покажат финансовата устойчивост на проекта, което означава наличието на положителен кумулативен паричен поток за всяка година от времевия хоризонт.

Всички таблици и изчисления, включени в анализа разходи-ползи, следва да бъдат представени във формат Excel (с отключени формули), позволяващ да се проследи логиката на направените изчисления.

Представената информация (като отделни таблици в рамките на един електронен файл във формат Excel и като отделни подточки от текста на предпроектното проучване) следва да съдържа най-малко следните раздели:

- Общи допускания с базовите входни параметри, които се използват във финансовия и икономическия анализ, като източниците на тези допускания следва да бъдат ясно указани;
- Резултати от анализа на търсенето и транспортното моделиране;
- Детайлна разбивка на инвестиционните разходи по проекта (включително използвана валута, единична стойност, количество, обща стойност без и с ДДС);
- Подробна разбивка на оперативните разходи „без проект“ и „с проект“;

[4] Националното проучване за определяне цената на времето е публикувано на интернет страницата на ОПРР, www.bgregio.eu, рубриката „Интегриран градски транспорт“, под меню Указание за изпълнение на проекти по BG161PO001/5-02/2012.

- Финансов анализ, базиран на прилагането на инкрементален подход: изчисляване на показателите FNPV/C, FIRR/C, FNPV/K, FIRR/K, нивото на финансовия недостиг;
- Финансова устойчивост на проекта през годините на неговото изпълнение. Когато собственикът и операторът на инфраструктурата не са едно и също лице, следва да се изготви консолидиран анализ на финансовата устойчивост от гледна точка на проекта като цяло;
- Източници на финансиране
- Амортизационен план на кредита, ако е предвидено заемно финансиране;
- Икономически анализ: фискални и ценови корекции, остойностяване на ползите от проекта, изчисляване на показателите ENPV, EIRR и BCR;
- Анализ на чувствителността,
- Анализ на риска.

3. Анализ на въздействието върху околната среда. Решение по ОВОС.

Необходимо е да бъде представено положително решение по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за обекта, включен в проекта или решение, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС. Решението следва да потвърждава прилагането на най-добри налични техники. Когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най-добри налични техники се представя и Комплексно разрешително.

Решението по ОВОС и комплексното разрешително трябва да се отнасят за същото проектно предложение и да съответстват на обхвата на проектното предложение (местоположение, капацитет и др.), което бенефициентът представя. Решението по ОВОС трябва да обхваща всички съоръжения и инфраструктура, върху които се предвижда да се осъществяват интервенции. Следва да се представи подробна информация за проведените обществени консултации във връзка с издаването на решението, както и образувани съдебни производства.

Към решението по ОВОС следва да са приложени следните документи:

- Нетехническо Резюме към Доклада за оценка на въздействието върху околната среда и документи, касаещи доклада за ОВОС
- Доклада за оценка на въздействието върху околната среда

Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

Решение за съгласуване на планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, с което е преценено, че няма вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони (чл. 18 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони); или решение за оценка за съвместимост на план/програма/проект или инвестиционно предложение с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона от мрежата НАТУРА 2000 (чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони) в случаите, когато оценката за съвместимост не се осъществява по процедурата по ОВОС или ЕО/ или становище по чл.3 от Наредбата, че програмата, проектът или инвестиционното предложение не подлежи на оценка за съвместимост.

4. Оценка на въздействието върху пътната безопасност. Одит за пътна безопасност.

Документите следва да бъдат изготвени съгласно НАРЕДБА № РД-02-20-14 от 29 септември 2011 г. за обхвата и съдържанието на оценката на въздействието върху пътната безопасност и на одита за пътна безопасност, условията и реда за извършването им и за придобиване и признаване на професионална квалификация „одитор по пътна безопасност" и да бъдат приложени към проектното предложение, както следва:

- изготвяне на Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти съгласно Приложение № 1, към чл. 2, ал. 3 от НАРЕДБА № РД-02-20-14/ 29.09.2011 г. Оценката на въздействието върху пътната безопасност се извършва на началния етап на планиране преди одобряване на инфраструктурния проект.
- изготвяне на Одит за пътна безопасност. Одитният доклад се изготвя съгласно Приложение 2, към чл.11, ал.1 от НАРЕДБА РД-02-20-14/ 29.09.2011 г. и е неразделна част от инвестиционния проект. Съгласно чл.7 от Наредбата, Одитът за пътна безопасност се извършва на следните етапи:

    1. прединвестиционни проучвания;
    2. технически и/или работни проекти;

ВАЖНО!!!

Техническият/ работният проект няма да бъде предмет на оценка по настоящата процедура и в тази връзка не се представя на етапа на кандидатстване. Конкретният бенефициент носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработения инвестиционен проект, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването на инвестиционния проект в качеството му на Възложител по проекта.

На етапа на кандидатстване към проектното предложение за всеки обект на интервенция конкретният бенефициент следва да представи Декларация, че:

1. За пътната отсечка, обект на интервенция, има готов работен/технически проект, изготвен съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, и действащата нормативна уредба, придружен от подробни количествени сметки по приложимите части и подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР в пълно съответствие с КС на проектантите.
2. Инвестиционният проект има Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ.
3. До подписване на договор за СМР за инвестиционния проект ще има влязло в сила Разрешение за строеж, издадено по реда на чл.148-156а от ЗУТ.
4. За работния/техническия проект има издадено:
    - Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ).
    - Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС*).

- Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ*).
- В случай на издадени Решения по ЗООС, ЗБР и ЗЗТ, инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметри в тях.

5. В случай, че пътната отсечка преминава през населено място, работният/техническият проект включва всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.
6. Където е приложимо, в случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, работният/техническият проект предвижда зелени предложения и шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани), като включва проектна част или има отделен технически/работен проект, който съдържа акустична, архитектурна и конструктивна част.
7. Където е приложимо, работният/техническият проект предвижда инженерни решения за зелена инфраструктура - препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (знаци, светлини, рефлекторни устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еконадлези за диви животни, ландшафтен тунел, канали и водостоци, тунелчета за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо.
8. Проектът не води до влошаване на състоянието на водите и не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни като са взети предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции.
9. За работния/техническия проект са издадени документи от всички заинтересовани страни/експлоатационни дружества, че елементите на подземната техническа инфраструктура под обекта на интервенция са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта (*в случай, че обектът на интервенция преминава през населено място*).

Задължение на конкретния бенефициент е да съхранява към всяко проектно предложение **инвестиционния проект в целия му наличен обем** (*технически или работен проект съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, придружен от КС на проектантите и от подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР, доклад за оценка на съответствието със съществените изисквания към строежите*) **и свързаната с него налична документация** (*съгласувания, одобрения и разрешения и др,*), **която се представя на етапа на верификация на разходите.**

Разрешението за строеж, издадено въз основа на одобрения инвестиционен проект, по реда на чл. 148-156а от ЗУТ, следва да съдържа максимално подробна информация относно всички одобрени проектни части на инвестиционния проект, всички съгласувателни и разрешителни документи, включително и Решение по ОВОС или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС по реда на ЗООС.

В случай че на етапа на верификация бъдат установени разходи за СМР върху собственост, различна от тази на бенефициента или на съответната община, на територията на която преминава пътната отсечка, както и недопустими разходи съгласно настоящите Насоки за кандидатстване, тези разходи няма да се финансират чрез БФП и ще се поемат като собствен принос на бенефициента.

4.5. Допустими и недопустими разходи

4.5.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по конкретно проектно предложение ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи". Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на "допустимите разходи". Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи **не трябва да противоречат на:**

1. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1301/2013 г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места" и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/*2006*,
2. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1303/2013* на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета
3. Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, приет от XLIII Народно събрание на 10 декември 2015 г. Обнародван в „Държавен вестник", брой: 101, от дата 22.12.2015 г.
4. ПМС № 189/28.07.2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г.
5. Всички други законови и подзаконови нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Насоки за кандидатстване.

Разходите се считат за допустими в контекста на проектните предложения, ако са налице едновременно следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение и се извършват от допустими бенефициенти съгласно оперативната програма, под отговорността на Управляващия орган;

2. разходите попадат в категории разходи, включени в Насоките за кандидатстване и в одобрения проект и сключения административен договор/заповед за предоставяне на финансова подкрепа;

3. изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строителство) е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство;
4. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности, съобразно предварително заложените в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа изисквания;
5. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
6. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
7. разходите са отразени в данъчната документация на бенефициента и могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
8. разходите могат да се установят и проверят и са подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи.
9. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
10. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.
11. разходите не са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент № 1303/2013, както и с други публични средства (чл.4, ал.4 от ЗУСЕСИФ).
12. разходите са необходими за изпълнението на проекта и са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 33 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.). и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Период на допустимост на разходите

Разходите са допустими за финансиране, ако са направени от бенефициента и са платени между **1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.,** съгласно чл.3, ал. 1 от ПМС № 189/ 28.07.2016 г.

ВАЖНО!!!

Всички разходи, извършени от бенефициента след 31.12.2023 г., по неприключили проекти не се изплащат от отпуснатата безвъзмездна финансова помощ и са за сметка на бенефициента.

Преки допустими разходи

Преките допустими разходи по настоящата процедура и съгласно ПМС № 189/ 28.07.2016 г., свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, са обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани с технически и работни проекти и с авторски надзор, финансирани от БФП - **в размер до 5% от стойността на СМР, финансирана от безвъзмездната финансова помощ, одобрена на етапа на кандидатстване от страна на УО на ОПРР;**
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- разходи за строително-монтажни работи за:
  - строителство, реконструкция и рехабилитация на пътища 1, 2 и 3 клас извън Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), включително пътни съоръжения, пътни принадлежности, подземни и надземни мрежи и проводи в обхвата на пътя; обходни пътища, инженерни решения за зелена инфраструктура, временна организация на движението, археологически проучвания и опазване на регистрираните археологически обекти, пряко свързани със строителството на пътя.

  В рамките на общата стойност на СМР, финансирани от БФП, могат да се включат и **непредвидени разходи** за строително-монтажни работи - **в размер до 10% от стойността на СМР, финансирани от БФП**;
- разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ, финансирани от БФП – **в размер до 5% от стойността на СМР, финансирана от безвъзмездната финансова помощ, одобрена на етапа на кандидатстване от страна на УО на ОПРР;**
- разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142, ал.4 от ЗУТ, финансирани от БФП – **в размер до 5% от стойността на разходите за проектиране и авторски надзор, финансирани от безвъзмездната финансова помощ, одобрени на етапа на кандидатстване от страна на УО на ОПРР;**
- разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация;
- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като инженерни и технически изследвания, геоложки/геодезически проучавания, разходи за предпроектни проучвания, за анализ разходи-ползи, анализ на потребностите, разходи за оценка на въздействието върху околната среда и др.;
- разходи за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права, финансирани от БФП (само за ново строителство) - **в размер до 10% от разликата между общите допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта, и разходите за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права, финансирана от БФП, при спазване на следните условия**:
  - към датата на придобиване земята няма вещни и облигационни тежести, които да ограничават свободното й използване за целите на операцията, което се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;
  - продавачът не е придобил земята с публична безвъзмездна помощ дори и частично в периода за последните 10 години преди подаване на проектното предложение;
  - да има пряка връзка между придобиването на земята и/или на ограничените вещни права и целта на проекта, която трябва да е отразена в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа;
  - да има издаден документ от сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган, удостоверяващ, че цената на придобиване не надвишава пазарната стойност.

- разходи за оценка на въздействието върху пътната безопасност и одит по пътна безопасност съгласно Наредба № РД-02-20-14 от 29.09.2011 г за обхвата и съдържанието на оценката на въздействието върху пътната безопасност и на одита за пътна безопасност, финансирани от БФП – не трябва да надвишава **сумата от 35 000 лв. без ДДС (*приложимо само за ново строителство или увеличаване на габарита на пътното платно*)**;
- разходи за публичност и визуализация, финансирани от БФП – **до 1% от общите преки допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта**;
-

ВАЖНО!!!

Разходи за консултантски услуги за попълване на формуляра за кандидатстване и за подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки не са допустими.

Разходи за проектиране и за оценка на съответствието на проектите съгласно ЗУТ, финансирани чрез безвъзмездна финансова помощ по схема *BG161PO001/5-01/2008 "Техническа помощ за подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация, контрол и укрепване на административния капацитет за изпълнение на ОП "Регионално развитие" 2007-2013 г"* не са допустими за финансиране и по настоящата процедура за предоставяне БФП.

Разходи за организация и управление (непреки разходи):

- разходи за възнаграждения на персонала по администриране на проекта, включително дължимите осигурителни вноски, и
- разходи за командировъчни пари (пътни, дневни и квартирни) на персонала по администриране на проекта;

Кандидатът следва да има предвид, че в зависимост от начина на изпълнение на дейностите за организация и управление са възможни два варианта:

Вариант 1: Изцяло външно възлагане на дейностите по организация и управление на проект на външен за бенефициента изпълнител

В този случай безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ се предоставят само под формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 на ЗУСЕСИФ - възстановяване на действително направени и платени допустими разходи заедно с принос в натура, *когато е приложимо*.

Когато изпълнението на дейността по организация и управление на проекта се планира да бъде възложено ИЗЦЯЛО на външен за бенефициента изпълнител, кандидатът трябва да посочи планираните стойности за възнаграждения на екипа по проекта в раздел 5 „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 в бюджетен ред „*Възнаграждения*“, а планираните стойности на разходите за командировки, ако е приложимо, в бюджетен ред „*Разходи за командировки*“. Разходите за организация и управление (възнаграждения и командировъчни на екипа по проекта), финансирани от БФП по проекта, не трябва да надвишават 1% от стойността на общите преки допустими разходи, финансирани от БФП по проекта.

ВАЖНО!!!

Разходите за изпълнение на дейности, свързани с информация и комуникация, са преки разходи и са в размер на **до 1% от общите преки допустими разходи, финансирани от БФП по проекта**.
В тази връзка, всички дейности за информация и комуникация на бенефициента, в съответствие с изискванията на Единния наръчник за информация и комуникация, следва да

се възлагат и изпълняват от външен изпълнител и се залагат като преки разходи в бюджета на проекта за информация и комуникация (в бюджетен раздел *„Разходи за услуги“ на раздел 5. „Бюджет (в лева)“* от формуляра за кандидатстване) и следва да са описани в раздел *7. План за изпълнение/Дейности по проекта*. Отчитането на преките разходи за информация и комуникация се осъществява на база реално извършените разходи, съобразно договорите с изпълнители.

*Вариант 2: Бенефициентът изпълнява дейностите по организация и управление на проекта, като **не извършва изцяло възлагане** на дейностите по организация и управление на проекта на външен изпълнител*

В този случай безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ за разходи за организация и управление се предоставят само под формата по чл. 55, ал. 1, т. 4 на ЗУСЕСИФ - **финансиране с единна ставка, приложена към допустимите преки разходи.**

Когато изпълнението на дейността по организация и управление на проекта се планира да не бъде възлагана ИЗЦЯЛО на външен за бенефициента изпълнител, кандидатът трябва да заложи разходите за организация и управление в раздел 5 „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 в бюджетен ред *„Организация и управление на проекта по единна ставка“* **в размер на точно 1% от стойността на общите преки допустими разходи, финансирани от БФП по проекта**. При избор на този подход за изпълнение на дейността в бюджетен ред *„Организация и управление на проекта по единна ставка“* се включват всички непреки разходи за дейността – възнаграждения на екипа по проекта и командировъчни.

При въвеждането на информацията в ИСУН 2020, в колона „БФП“ от раздел 5. „Бюджет“ кандидатът следва да заложи стойност на разхода за организация и управление в размер на точно 1% от стойността на общите преки допустими разходи, финансирани от БФП по проекта. НЕ Е ДОПУСТИМО ДА СЕ ВЪВЕЖДАТ ДРУГИ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПОДРЕДОВЕ КЪМ ТОЗИ БЮДЖЕТЕН РЕД.

Определеният конкретен процент на единната ставка (1%) за размера на сумите за финансиране на дейности за организация и управление се прилага към допустимите преки разходи по проекта (които не включват разходите за ДДС), финансирани от БФП. В определянето на размера на сумите за финансиране на дейности за организация и управление на проекта не влизат преките разходи за договори за изпълнение или разходи за ресурси, предоставени от други източници, различни от БФП по процедурата, както и собственият принос на кандидата.

При попълване на формуляра за кандидатстване, раздел 7. План за изпълнение / Дейности по проекта кандидатът задължително посочва как ще изпълни дейността по организацията и управлението на проекта.

ВАЖНО!

Ръководителят на инфраструктурен проект, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж” трябва да отговаря на следните изисквания:

- Да има висше образование с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър с не по-малко от 3 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти.

ВАЖНО!!!

В съответствие с изискването на чл. 24, ал. 2 от ПМС 162/05.07.2016 г. конкретните бенефициенти по настоящата процедура трябва да докажат административен, финансов

и оперативен капацитет, който да гарантира изпълнение на проектното предложение по отношение на резултати/продукти/услуги и краен срок за изпълнение.

Административен капацитет – екипът за управление и изпълнение на проектното предложение следва да бъде съобразен със спецификата и обема на планираните дейности.

Членовете на екипа трябва да отговарят на следните изисквания:

- Да имат минимум средно образование, което е подходящо за заеманата длъжност в екипа;

- Да имат опит в дейности по управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на проекти или компетенции в сферата на заеманата позиция.

Във формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 (в раздел 9 „Екип“) следва да бъдат описани изискванията за квалификацията и отговорностите на ръководителя и всички членове на екипа.

Финансов капацитет – кандидатът следва да опише (в раздел 11) как ще осигури необходимото финансиране (оборотни средства) за изпълнение на дейностите, предвидени в проектното предложение.

Оперативен капацитет – кандидатът следва да има опит в изпълнението на сходни дейности и/или в управление и изпълнение на проекти, финансирани от различни донори.

Във формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 (в раздел 11, поле „Капацитет за изпълнение и мониторинг“) кандидатът трябва да опише и да декларира, че разполага с необходимия финансов и оперативен капацитет за изпълнение на планираните дейности в проектното предложение. Следва да се опише опитът по проекти, финансирани от структурните фондове, националния бюджет или други финансови инструменти на кандидата, и/или опита в изпълнението на дейности, подобни на тези, включени в проектното предложение. Следва да бъдат посочени не повече от 3 проекта, изпълнени през последните 5 години.

ВАЖНО!!!

Максималните стойности по отделните разходи, посочени по-горе, са без ДДС.

Разходите за възнаграждения трябва да се отчитат само и единствено в Раздел I „Разходи за персонал” на бюджета от формуляра за кандидатстване.

При условие, че дейността по управлението на проект се възлага на външни за бенефициента лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП за бенефициента ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП. Във връзка с указания на дирекция "Централно координационно звено" към МС относно прилагане на Закона за обществените поръчки в случаите когато бенефициентът предвижда възлагане на дейности по управление или изпълнение на проект на лице, с което не е в трудово или служебно правоотношение, включително и когато лицето е било обект на оценка, следва да се има предвид че:

В този случай бенефициентът следва да приложи ЗОП с оглед обстоятелството, че лицето не е в трудово или служебно правоотношение с него и по този начин не е налице предвиденият в чл. 49, ал. 3 от ЗУСЕСИФ фактически състав, въз основа на който се изключва приложимостта на ЗОП.

Ако дейностите по управление на даден проект се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, за него не възниква задължение за провеждане на процедура по ЗОП, тъй като изпълнението се извършва в самата организация. В този случай при

определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва чл. 49 ал. 2 и 3 от ЗУСЕСИФ и ПМС № 189 от 28.07.2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.

ВАЖНО!!!

За всеки разход, включен в Раздел „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване, кандидатът следва да представи **обосновка на остойностяването за отделните видове разходи**, както и да представи доказателствени материали, че **предвидените разходи са реалистични и че прогнозните стойности съответстват на пазарните цени**.

За целите на проверката кандидата следва да представи обосновка на предвидените разходи, в която се посочва въз основа на какви документи, анализи или проучвания са остойностени разходите и/или каква информация/минимални технически и/или функционални характеристики/ данни/ показатели /оферти/ извлечение от каталог на производители/ доставчици и/или проучване в интернет са ползвани при остойностяването. При позоваване на оферти, се прилага копие на офертите; при позоваване на извлечение от каталог на производители/доставчици се прилагат извлеченията или се посочват съответните линкове, където са достъпни каталозите.

Пример: за обосновка на разходите за организация и управление следва да се обясни как е остойностено възнаграждението за всяка отделна позиция с количества и единични стойности. Последните трябва да бъдат съобразени с предвидената натовареност на екипа и продължителността на проектното предложение.

Аналогично за разходите за СМР следва да се обоснове общата стойност на разходите, включени в бюджета на проектното предложение.

По отношение на това как са формирани стойностите на дейностите за СМР следва да бъдат представени например информация за цена на квадратен метър на база предишен опит на бенефициента с позоваване на конкретни проведени обществени поръчки или информация от Справочник за цените в строителството и т. н. От представената информация следва да става ясно как точно е формирана общата стойност на СМР.

В случай на недопустими разходи по проекта (собствен принос), същите следва да бъдат надлежно обосновани, за тях да бъде представена разбивка (т.е. какво включват) и да съответстват на заложените в бюджета.

В обосновката следва да бъде представена детайлна информация за всеки конкретен разход от бюджета на проектното предложение, като всяка информация следва да бъде подкрепена със съответния доказателствен материал в съответствие с гореописаното.

Специфични допустими разходи:

Невъзстановимият данък добавена стойност е допустим разход, съгласно Указание на министъра на финансите № ДНФ № 3/23.12.2016 г. за третиране на данъка върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г. (**Приложение И** от Насоките за кандидатстване).

Бенефициентът определя ДДС като невъзстановим, когато:

- 1 бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
- 2 бенефициентът е регистрирано лице по чл.97а, чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;

- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата процедура са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
  - безвъзмездни доставки на стоки и/или услуги, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето (чл. 3, ал. 5, т. 1 и т. 2 от ЗДДС).
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата процедура, не е на лице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и е приложил разпоредбите на чл.71а и чл. 71б от ЗДДС, в сила от 1 януари 2017 г.

4.5.2. Недопустими разходи

Недопустими разходи по настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно:

1. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1301/2013 г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/*2006*,
2. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1303/2013* на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета
3. разпоредбите на ПМС № 189 от 28.07.2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.
   - разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
   - глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
   - комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
   - данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
   - закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
   - разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
   - лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
   - субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;

- разходи за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него;
- разходи за консултантски услуги, свързани с попълването на формуляра за кандидатстване по настоящата процедура и за изготвяне на тръжна документация за възлагане на обществени поръчки.
- разходи, които не са посочени като допустими по настоящата процедура.

ВАЖНО!!!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Кандидатстването по настоящата процедура се осъществява изцяло по електронен път чрез Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение „ИСУН 2020“ на електронен адрес https://eumis2020.government.bg.

5.1. Списък на документите за кандидатстване по настоящата процедура

При кандидатстване по настоящата процедура конкретният бенефициент трябва да попълни уеб-базирания Формуляр за кандидатстване и съответните приложения към настоящите Насоки за кандидатстване, публикувани още на интернет адресите на:

- Управляващия орган на ОПРР www.bgregio.eu в рубрика„ОП „Региони в растеж“ 2014-2020”-„Актуални процедури”,
- Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrrb.government.bg в рубрика „Търгове”,
- Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения“.

При кандидатстване с проектни предложения, конкретният бенефициент следва да представи по електронен път всички изискуеми документи, както следва:

1) **Формуляр за кандидатстване -** попълва се електронно в ИСУН 2020.
2) **Декларация, че проектът не е финансиран от други източници с публични средства (Приложение В1) -** подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.
3) **Декларация, че проектът не генерира приходи (Приложение В2)** - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.
4) **Декларация от председателя на УС на АПИ, чрез която се декларира, че**:
   1. За пътната отсечка, обект на интервенция, има готов работен/технически проект, изготвен съгласно Закона за устройство на територията, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, и действащата нормативна уредба, придружен от подробни количествени сметки по приложимите части и подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР в пълно съответствие с КС на проектантите.

2. Инвестиционният проект има Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ;

3. До подписване на договор за СМР за инвестиционния проект ще има влязло в сила Разрешение за строеж, издадено по реда на чл.148-156а от ЗУТ.

4. За работния/техническия проект има издадено:

   – Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ).

   – Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС*).

   – Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (*в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ*).

   – В случай на издадени Решения по ЗООС, ЗБР и ЗЗТ инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметри в тях.

5. В случай, че пътната отсечка преминава през населено място, работният/техническият проект включва всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

6. Където е приложимо, в случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, работният/техническият проект предвижда зелени предложения и шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани), като включва проектна част или има отделен технически/работен проект, който съдържа акустична, архитектурна и конструктивна част.

7. Където е приложимо, работният/техническият проект предвижда инженерни решения за зелена инфраструктура - препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (знаци, светлини, рефлекторни устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еконадлези за диви животни, ландшафтен тунел, канали и водостоци, тунелчета за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо.

8. Проектът не води до влошаване на състоянието на водите и не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни като са взети предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции.

9. За работния/техническия проект са издадени документи от всички заинтересовани страни/експлоатационни дружества, че елементите на подземната техническа инфраструктура под обекта на интервенция са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта (*в случай, че обектът на интервенция преминава през населено място*).

Декларацията се подава в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.

5) **Автобиография на ръководителя на проектното предложение** (**Приложение Г**) - подава се във формат сканирано копие.

6) **Обосновка на предвидените в проекта разходи за реалистичност и съответствие с пазарните цени и доказателствени материали към нея –** *обосновката се подава в оригинал - файл формат EXCEL, подписан с електронен подпис от кандидата, а доказателствените материали се подават във формат сканирано копие*.

7) **Пълномощно на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по проектното предложение и допълненията и поясненията към него** (ако е приложимо) - подава се във формат сканирано копие.

Декларациите на конкретния бенефициент се подписват с електронен подпис от представляващия бенефициента или упълномощено от него лице.

В случаите, когато конкретният бенефициент е упълномощил друго лице да го представлява при електронното подписване на документите за кандидатстване и потвърждаване на проектното предложение, към проектното предложение се прилага съответното пълномощно.

За увеличаване на габарита на пътното платно конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение и следните документи:

1. **Анализ на потребностите -** подава се във формат сканирано копие**.**
2. **Доклад за извършен одит по пътна безопасност на техническия/работния проект** - подава се във формат сканирано копие.
3. **Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти** - подава се във формат сканирано копие.

За ново строителство на нов пътен участък конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение и следните документи:

1. **Подробно предпроектно проучване** - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата
2. **Анализ разходи и ползи** - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.

   Всички таблици и изчисления, включени в анализа разходи-ползи, се подават в оригинал – файл формат Excel, подписан с електронен подпис от кандидата.
3. **Положително решение по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)** за обекта, включен в проектното предложение **или** решение, с което е преценено, че не

е необходимо да се извършва ОВОС **(в случай на ново строителство) -** подава се във формат сканирано копие.

4. **Комплексно разрешително, когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най-добри налични техники** - подава се във формат сканирано копие.
5. **Нетехническо Резюме към Доклада за оценка на въздействието върху околната среда и документи касаещи доклада за ОВОС** - подава се във формат сканирано копие.
6. **Доклад за оценка на въздействието върху околната среда** - подава се във формат сканирано копие.
7. **Доклад за извършен одит по пътна безопасност на предпроектното проучване** - подава се във формат сканирано копие;
8. **Доклад за извършен одит по пътна безопасност на техническия/работния проект** - подава се във формат сканирано копие;
9. **Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти** - подава се във формат сканирано копие.

5.2. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ С ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Формулярът за кандидатстване и приложенията към него се подават електронно чрез Модула за електронни услуги в ИСУН 2020 на електронен адрес https://eumis2020.government.bg/.

При подаване на проектните предложения се спазва редът, илюстриран и описан в детайли в Приложение Л1 „**Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 в ИСУН 2020**“ и Приложение Л2 „**Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги в ИСУН**” към настоящите насоки:

За да използва Модула за електронните услуги в ИСУН 2020, кандидатът трябва да се регистрира в системата, за да може да създаде и попълни електронен формуляр, да прикача документи към него и да подава проектни предложения.

За да прегледа отворена процедура от оперативната карта кандидатът избира от основното меню „ОТВОРЕНИ ПРОЦЕДУРИ“. Системата визуализира оперативната карта с всички оперативни програми, от която следва да изберете последователно:

Оперативна програма „Региони в растеж” => Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура” => процедура BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища”.

5.3. ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Формулярът за кандидатстване за проектни предложения, включващ основни данни, данни за кандидата, бюджет, план за изпълнение, индикатори, екип за управление и др., се попълва директно в системата ИСУН 2020.

Кандидатстването започва чрез създаване на нов формуляр за кандидатстване от страна на регистриран потребител. Той попълва формуляра за кандидатстване към съответната избрана процедура, следвайки указанията на УО за попълване на формуляра. Системата предоставя възможност за коригиране, запазване и допълване на формуляра докато той е в работен режим (чернова). Всеки формуляр може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН 2020.

Задължително е по настоящата процедура всички подавани прикачени файлове във формат WORD и EXCEL да бъдат подписани с отделена (detached) сигнатура, при която подписваният файл остава непроменен и в явен вид и към него се добавя допълнителен файл с разширение

.p7s, който съдържа подписа. Така подписаните файлове се подават в системата като документ и сигнатура. Това може да се реализира с всеки електронен подпис от Регистрираните доставчици на удостоверителни услуги от Комисията за регулиране на съобщенията, както и да се използва избран от потребителя софтуер, имащ функционалността да подписва с отделена сигнатура с подписа на потребителя.

Потребителят прикачва към формуляра за кандидатстване допълнително изискуемите от УО документи в специално обособена секция.

Максималният допустим размер на всеки отделен файл на проектното предложение, който се подава чрез системата, е 20 MB. Общият допустим размер на всички прикачени файлове е 100 MB.

Сканирани документи следва да са в два цвята (черно-бяло, а не grayscale) с резолюция на сканиране 72 dpi до 100 dpi или избор на 256 цвята при цветно сканиране.

За да се подпише електронно файлът с проектното предложение, е необходимо той да бъде изтеглен и подписан с разширение .isun, като подписването става с отделена (detached) сигнатура, при която изходният файл съдържа само електронния подпис без оригиналния „isun“ документ и е с разширение .p7s , след което се прикачат един или повече подписи. При коректно извършване на описаните действия в Ръководството на потребителя формулярът за кандидатстване и документите към него се изпращат чрез системата. Системата регистрира подаденото проектно предложение и генерира регистрационен номер. Системата изпраща уведомление до посочения електронен адрес на потребителя, че проектното предложение е регистрирано със съответния регистрационен номер. Кандидатът следва да има предвид, че комуникацията във връзка с проектното предложение се осъществява с регистрирания потребителски профил, подал предложението и **промени на този профил са невъзможни**.

ВАЖНО: Управляващият орган на ОПРР съвместно с Централното координационно звено ще проведе информационни дни за демонстриране работата с Модула за електронни услуги. Периодът на провеждане на информационните дни ще бъде оповестен на интернет страницата на Управляващия орган www.bgregio.eu.

5.4. КРАЕН СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Крайният срок за подаване на проектните предложения е **30 юни 2020 г., 19:00 ч.**

ВАЖНО!!!

5.5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Въпроси във връзка с попълването на формуляра за кандидатстване и изискванията по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: **oprd@mrrb.government.bg**,
Факс: 9405 383, или
Адрес за кореспонденция: гр.София пощ. код 1303,
бул. “Тодор Александров” № 109,
Министерство на регионалното развитие и благоустройството,
Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие”.

При задаване на въпросите ясно се посочва номерът на процедурата за безвъзмездна финансова помощ. УО на ОПРР публикува отговорите на зададените въпроси към процедурата в ИСУН 2020, както и на сайта на ОПРР.

ВАЖНО!

Публикуваните отговори на въпроси, изпратени на електронния адрес на ОПРР и/или на адреса за кореспонденция, представляват **официално становище на Управляващия орган** и трябва да бъдат взимани под внимание от кандидата при изготвяне на документацията за кандидатстване.

Въпросите и отговорите се вземат предвид при осъществяване на оценката на проектните предложения.

6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Проектното предложение се оценява в съответствие с критериите, описани в настоящите Насоки за кандидатстване.

ВАЖНО!!!

Изработването, съгласуването и одобряването на инвестиционните проекти по реда на ЗУТ и подзаконовите нормативни документи е изцяло отговорност на конкретния бенефициент в качеството му на Възложител. УО на ОПРР няма задължение да оценява инвестиционни проекти за съответствието им със ЗУТ и действащата нормативна уредба.

Проектните предложения по настоящата процедура се оценяват без сформиране на оценителна комисия, в съответствие с чл. 24, ал. 4 от ПМС №162/2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. Веднага след получаването на проектно предложение, УО на ОПРР ще стартира процедура по неговата оценка.

Оценката на проектните предложения се документира чрез попълване на контролен лист и включва оценка на административното съответствие, допустимостта и техническо и финансово качество.

В случай на установени неточности и непълноти при оценката на проектното предложение, то може да бъде връщано на бенефициента по реда на чл. 24, ал. 8 от ПМС № 162/2016 г. до постигане на пълно съответствие с критериите за оценка. В процеса на оценката, от бенефициента може да се изискват допълнителни документи и разяснения, както и да се изиска изменение на някои аспекти от представеното проектно предложение.

Ако конкретният бенефициент не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

В случай, че конкретният бенефициент откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

Оценката на проектните предложения се документира чрез попълването на оценителна таблица, включваща следните критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 г.:

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
1.	**Критерии за административно съответствие**			
1.1.	Приложени са всички задължително изискуеми документи за кандидатстване в изискания формат, подписани с електронен подпис на лицето, представляващо кандидата, или оправомощено за целите на подаване на проектното предложение лице	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
1.2.	Във формуляра за кандидатстване са включени и остойностени всички изискуеми индикатори за изпълнение (продукт) в съответствие с Насоките за кандидатстване по процедурата, вкл. задължителните екологични индикатори и е посочена базова стойност за всички индикатори за резултат.	☐	☐	
1.3.	Приложено е пълномощно на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по проектното предложение и допълненията и поясненията към него (*ако е приложимо*)	☐	☐	☐
1.4.	Приложена е декларация за съгласие данните от статистическите изследвания, провеждани от Националния статистически институт, за дейността на конкретния бенефициент, да бъдат предоставяни от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПРР 2014-2020, както и разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата (*прилага се само към първото подадено проектно предложение)* (Приложение А1)	☐	☐	☐
1.5.	Приложена е Декларация, че проектът не е финансиран от други публични източници (Приложение В1)	☐	☐	
1.6.	Приложена е декларация, че проектът не генерира приходи (Приложение В2)	☐	☐	
1.7.	Представена е Автобиография на ръководителя на проекта (Приложение Г), който отговаря на изискванията на настоящата процедура	☐	☐	
1.8.	Представена е Декларация от Председателя на УС на АПИ, с която се декларира, че: 1. За пътната отсечка, обект на интервенция, има готов работен/технически проект, изготвен съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, и действащата нормативна уредба, придружен от подробни количествени сметки по приложимите части и подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР в пълно съответствие с КС на проектантите. 2. Инвестиционният проект има Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ 3. До подписване на договор за СМР за инвестиционния проект ще има влязло в сила Разрешение за строеж, издадено по реда на чл.148-156а от ЗУТ; 4. За работния/техническия проект има издадено: – Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ дали следва да бъдат проведени разрешителните и/или съгласувателните процедурите по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС),	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
	Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ). – Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и/или Решение по ОВОС, съгласно чл. 18 от същата наредба (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗООС). – Решение по чл. 18 или съответно решение по чл. 20 и чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (в случай, че е необходимо провеждане на процедури по реда на ЗБР и ЗЗТ). – В случай на издадени Решения по ЗООС, ЗБР и ЗЗТ инвестиционният проект е съобразен с условията и мерките в Решенията и съответства на описаните параметри в тях. 5. В случай, че пътната отсечка преминава през населено място, работният/техническият проект включва всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за преструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания. 6. Където е приложимо, в случай на населени места и селищни образувания, разположени в близост до пътя, работният/техническият проект предвижда зелени предложения и шумозащитни мерки (вкл. шумозащитни екрани), като включва проектна част или има отделен технически/работен проект, който съдържа акустична, архитектурна и конструктивна част. 7. Където е приложимо, работният/техническият проект предвижда инженерни решения за зелена инфраструктура - препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (знаци, светлини, рефлекторни устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еконадлези за диви животни, ландшафтен тунел, канали и водостоци, тунелчета за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо. 8. Проектът не води до влошаване на състоянието на водите и не включва дейности, забранени или ограничени в плановете за управление на речните басейни като са взети предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите и предвидените за тях мерки за опазване в Плановете за управление на речните басейни на четирите Басейнови дирекции 9. За работния/техническия проект са издадени документи от всички заинтересовани страни/експлоатационни дружества, че елементите на подземната техническа инфраструктура под обекта на интервенция са напълно изградени и/или			

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
	реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта (*в случай, че обектът на интервенция преминава през населено място*)			
1.9.	Приложен е Анализ на потребностите (*в случай на увеличаване на габарита на пътното платно), изготвен съгласно Насоките за кандидатстване*	☐	☐	☐
1.10.	Приложено е подробно предпроектно проучване *(в случай на ново строителство), изготвено съгласно Насоките за кандидатстване*	☐	☐	☐
1.11.	Приложен е Анализ разходи и ползи *(в случай на ново строителство), изготвен съгласно Насоките за кандидатстване*	☐	☐	☐
1.12.	Всички таблици и изчисления, включени в Анализа разходи-ползи са подадени във файл формат Excel *(в случай на ново строителство)*	☐	☐	☐
1.13.	Приложено е положително решение по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за обекта, включен в проектното предложение **или** решение, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС (*в случай на ново строителство*).	☐	☐	☐
1.14.	Приложено е комплексно разрешително, когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най-добри налични техники (*в случай на ново строителство***)**	☐	☐	☐
1.15.	Приложено е нетехническо Резюме към Доклада за оценка на въздействието върху околната среда и документи, касаещи доклада за ОВОС (*в случай на ново строителство***)**.	☐	☐	☐
1.16.	Приложен е Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (*в случай на ново строителство***)**	☐	☐	☐
1.17.	Приложен е Доклад за извършен одит по пътна безопасност на предпроектното проучване *(в случай на ново строителство)*	☐	☐	☐
1.18.	Приложен е Доклад за извършен одит по пътна безопасност на техническия/работния проект *(в случай на ново строителство или увеличаване на габарита на пътното платно)*	☐	☐	☐
1.19.	Приложена е Оценка на въздействието върху пътната безопасност за инфраструктурни проекти *(в случай на ново строителство или увеличаване на габарита на пътното платно)*	☐	☐	☐
2.	**Критерии за допустимост**			
2.1.	Кандидатът отговаря на критериите за допустимост по настоящата процедура съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
2.2.	Пътната отсечка, за която се иска финансиране по ОПРР 2014-2020, е част от приоритизирания списък с обекти, изготвен съгласно Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, с които АПИ ще кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020 г. (*съгласно приоритизиран списък в Насоките за кандидатстване*)	☐	☐	
2.3.	Пътят, част от който е пътната отсечка, за която се иска финансиране по ОПРР 2014-2020, осигурява пряка връзка с второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата.	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
2.4.	Пътната отсечка, за която се иска финансиране по ОПРР 2014-2020, е включена в одобрена от Министерския съвет Средносрочна рамкова оперативна програма за изпълнение на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г	☐	☐	
2.5.	Дейностите по проекта съответстват на допустимите дейности по процедурата	☐	☐	
2.6.	Проектът **НЕ** е физически завършен или изцяло осъществен преди подаването му за финансиране, независимо дали всички свързани плащания са извършени от конкретния бенефициент или не.	☐	☐	
2.7.	Продължителността на проекта съответства на максимално допустимия период на изпълнение съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
2.8.	Разходите по проекта, финансирани чрез БФП, са допустими за финансиране в съответствие с Насоките за кандидатстване	☐	☐	
2.9.	Спазени са процентните ограничения на разходите съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
2.10.	Безвъзмездната финансова помощ по проекта не надвишава максималният размер на БФП, определен в Насоките за кандидатстване и наличния до момента финансов ресурс по процедурата	☐	☐	
2.11.	Проектното предложение предвижда мерки за информация и комуникация съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
2.1.	Проектното предложение е в съответствие с хоризонталните политики на ЕО (устойчивото развитие)	☐	☐	
2.12.	Проектното предложение допринася за изпълнението на Стратегията на ЕС за Дунавския регион	☐	☐	
3.	**Критерии за техническа и финансова оценка**			
3.1.	Ясно ли е формулирана целта на проектното предложение и тя съответства ли на целта на Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“, на настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ и на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г.?	**5**		
	– *Целта на проектното предложение е ясно и точно формулирана и напълно съответства на целта на **Приоритетна ос 7,** на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ и на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г.;*	**Оценка 5**		
	– *Целта на проектното предложение е сравнително ясно формулирана и съответства, но непълно на целта на **Приоритетна ос 7,** на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ и на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г.;*	**Оценка 3**		
	– *Целта на проектното предложение е неясно формулирана и съответства, но непълно на целта на **Приоритетна ос 7,** на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ и на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022 г.;*	**Оценка 1**		
3.2.	Проектът доказва ли ефективност на вложените ресурси спрямо целените резултати?	**5 x 2**		

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
	– *пътната отсечка е единствен възможен достъп на автомобили до летище, ферибот/пристанище или жп гара;* – *пътната отсечка е със спестено време на километър готов път – повече от 150 000 евро/годино* – *пътят, част от който е пътната отсечка, обект на интервенция, е в добро технико-експлоатационно състояние и не се нуждае от допълнителни инвестиции*	**Оценка 5 x 2**		
	– *пътната отсечка има алтернативен път до летище/ ферибот/ пристанище или жп гара и/или осигурява достъп до друг път, посредством който се стига до летище, ферибот/пристанище или жп гара* – *пътната отсечка е със спестено време на километър готов път – от 100 000 до 125 000 евро/годино* – *пътят, част от който е пътната отсечка, обект на интервенция, е в сравнително добро технико-експлоатационно състояние, но се нуждае от частични допълнителни инвестиции*	**Оценка 3 x 2**		
	– *пътната отсечка осигурява достъп до друг път, посредством който се стига до летище, ферибот/пристанище или жп гара* – *пътната отсечка е със спестено време на километър готов път – от 25 000 до 50 000 евро/годино* – *пътят, част от който е пътната отсечка, обект на интервенция, е в лошо технико-експлоатационно състояние и се нуждае от допълнителни инвестиции за цялостното му подобрение*	**Оценка 1 x 2**		
3.3.	Проектното предложение допринася ли за икономическото и социално развитие на региона?	**5 x 2**		
	Представената обосновка е ясна и доказва ролята и значението на пътната отсечка/пътя за развитието на региона от гледна точка нужда и потенциал за: - *увеличаване на пътникопотока и товаропотока;* - *подобряване на регионална достъпност* - *осигуряване на връзки между икономически и/или административни центрове, в т.ч. между областен център и град, който не е областен център* - *подобряване достъпа до обекти с туристически потенциал* - *повишаване безопасността на движение*	**Оценка 5 x 2**		
	Представената обосновка е ясна и доказва ролята и значението на пътната отсечка/пътя за развитието на региона от гледна точка нужда и потенциал за поне 3 от посочените по-долу критерии: - *увеличаване на пътникопотока и товаропотока;* - *подобряване на регионална достъпност* - *осигуряване на връзки между икономически и/или административни центрове, в т.ч. между два или повече града, подкрепени/за подкрепа по ОПРР* - *подобряване достъпа до обекти с туристически потенциал* - *повишаване безопасността на движение*	**Оценка 3 x 2**		
	Представената обосновка е неясна и доказва ролята и значението на пътната отсечка/пътя за развитието на региона от гледна точка нужда и потенциал за 2 от посочените по-долу критерии: - *увеличаване на пътникопотока и товаропотока;* - *подобряване на регионална достъпност* - *осигуряване на връзки между икономически и/или административни центрове, в т.ч. между населено място и град, подкрепен/за подкрепа по ОПРР* - *подобряване достъпа до обекти с туристически потенциал* - *повишаване безопасността на движение*	**Оценка 1 x 2**		

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
3.4.	Дейностите по проекта са описани подробно и обхватът и времетраенето им е ясен; планът за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява гладко управление и изпълнение	**5**		
	– *Дейностите са описани ясно и достатъчно подробно и конкретно, те са подходящи, необходими и достатъчни за постигане на очакваните продукти и резултати на проекта.* – *Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява безпроблемно управление и изпълнение* – *Представена е точна и изчерпателна информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на бенефициента (по ЗОП.)*	**Оценка 5**		
	– *Дейностите са описани сравнително подробно и конкретно; не става напълно ясно дали те са необходими и достатъчни за осигуряване на продуктите и резултатите на проекта; вероятно не е избрано най-подходящото решение;* – *Разпределението на дейности във времето е небалансирано и не позволява безпроблемно управление и изпълнение* – *Представената информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на бенефициента (по ЗОП) е непълна*	**Оценка 3**		
	– *Дейностите не са ясно посочени, липсват съществени дейности, необходими за осигуряване на продуктите на проекта или са включени дейности, които не са необходими за осигуряване на продуктите и резултатите на проекта;* – *Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е нереалистичен; разпределението на дейности във времето е небалансирано и не позволява безпроблемно управление и изпълнение* – *Представената информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на бенефициента (по ЗОП) е неясна и не отговаря на планираните дейности*	**Оценка 1**		
3.5.	Проектът предвижда ясна институционална организация за управление; длъжностите на членовете на екипа са подробно описани	**5**		
	– *Проектът предвижда ясна институционална организация за управление; длъжностите на членовете на екипа са подробно описани;* – *Предвидени са ефективни механизми за мониторинг и контрол на изпълнителите на възложените дейности;* – *Предвидена е възможност за осъществяване на самооценка и периодично отчитане на напредъка по изпълнението на проектните дейности;*	**Оценка 5**		
	– *Екипът за управление на проекта е определен, но длъжностите на членовете на екипа не са ясно разграничени и подробно описани;* – *Предвидени са механизми за мониторинг и контрол на изпълнителите на поддоговорените дейности, но те не са достатъчни или не са ясно описани;* – *Предвидената възможност за осъществяване на самооценка и периодично отчитане на напредъка по изпълнението на проектните дейности е непълна;*	**Оценка 3**		
	– *Липсва описание на длъжностите на членовете на екипа;* – *Не са предвидени или са неясни механизмите за вътрешен*	**Оценка 1**		

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П
	мониторинг и контрол, осъществяване на самооценка и отчитане на напредъка по изпълнението на проектните дейности.			
3.6.	Бюджетните пера са ясни и детайлни и са необходими и достатъчни за изпълнение на проекта	**5**		
	– *Бюджетът е ясен, детайлен и не съдържа аритметични грешки;* – *Връзката между разходи и дейности е видима;* – *Заложените разходи са необходими и достатъчни за качественото изпълнение на дейностите;*	**Оценка 5**		
	– *Един от горепосочените критерии не е изпълнен*	**Оценка 3**		
	– *Два от горепосочените критерии не са изпълнени*	**Оценка 1**		
	Обща максимална оценка:	**40**		

ВАЖНО!

Оценката на проектното предложение се документира чрез попълване на контролен лист и включва оценка на административното съответствие, допустимостта и техническо и финансово качество.

Скалата за оценка е петстепенна. Всеки подраздел получава 1, 2, 3, 4 или 5 точки по следната скала: 1 – много слабо съответствие, 2 - слабо съответствие, 3 – задоволително съответствие, 4 - много добро съответствие и 5 – пълно съответствие. В таблицата за оценка са дадени пояснения за ситуациите, в които дадено проектно предложение получава оценка съответно 1, 3 или 5. Оценките 2 и 4 съответстват на ситуации, в които проектното предложение заслужава оценка по-висока съответно от 1 и 3, но не е достатъчно добре обосновано и не отговаря на изискванията, за да получи съответно оценка 3 и 5.

Проектни предложения, получили на техническа и финансова оценка общо по-малко от 26 точки, не се класират.

ВАЖНО!

В случай на констатирани пропуски/несъответствия на проектното предложение с предварително оповестените изисквания, конкретният бенефициент има право да коригира проектното предложение в срок, посочен от УО на ОПРР, който не може да бъде по-кратък от една седмица. В този случай срокът по чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС 162/05.07.2016 г. спира да тече до датата на тяхното отстраняване.

Искането за допълнения и пояснения следва да бъде изпратено до кандидата чрез ИСУН 2020. Кандидатът получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение в ИСУН 2020.

Кандидатът следва да приложи стъпките, описани в Приложение Л1, за да прегледа Искането за допълнения и пояснения и да отговори на същото, като прикачи в системата изисканите документи или приложи коригирани версии на съществуващи файлове.

Ако конкретният бенефициент не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

В съответствие с чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 24, ал. 4 от ПМС №162/05.07.2016 г. оценяването на проектно/и предложение/я се извършва в срок до три месеца от датата на подаването му/им или от крайния срок за подаването му/им.

В резултат от оценката на проектните предложения, Управляващият орган си запазва правото да отстрани заложени от конкретния бенефициент дейности, по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, когато те са недопустими и/или са свързани с недопустими разходи. Управляващият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи съгласно Насоките за кандидатстване.

7. ИЗДАВАНЕ НА РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

7.1. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН

При наличие на положителен резултат от оценяването Ръководителят на Управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. Преди вземане на решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган извършва проверка за липса на двойно финансиране по проекта. Решението на Ръководителя на Управляващия орган да предостави безвъзмездна финансова помощ се обективира в **административен договор с бенефициента.**

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения образец на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (**Приложения Е1**) и общите условия за изпълнение, които са неразделна част от настоящите Насоки за кандидатстване (**Приложения Е2**).

7.2. УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, СЛЕД СКЛЮЧВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ ДОГОВОРЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

До 30 работни дни от датата на сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган организира въвеждащо обучение за конкретния бенефициент за изпълнение на проектите по съответната процедура, с изключение на случаите, в които бенефициентът изрично е заявил, че няма да се възползва от тази възможност.

По време на изпълнение на дейностите по проекта, конкретният бенефициент следва да спазва Методическите указания към бенефициенти за изпълнение на договори за предоставяне на БФП, публикувани на интернет страницата на ОПРР 2014-2020 г. www.bgregio.eu.

ВАЖНО!!!

БЕНЕФИЦИЕНТЪТ се задължава в срок до 3 (три) месеца от датата на влизане в сила на административния договор да обяви всички процедури за избор на изпълнители.

В случай че в срок до 3 (три) месеца от датата на влизане в сила на административния договор БЕНЕФИЦИЕНТЪТ не е обявил всички процедури за избор на изпълнители по проекта, Управляващият орган изпраща предизвестие до БЕНЕФИЦИЕНТА, в което поставя срок от 1 (един) месец за обявяване на процедурите. Неспазването на срока дава право на Управляващия орган едностранно и без предизвестие да прекрати административния договор, за да предотврати или отстрани тежки последици за обществения интерес.

ВАЖНО!!!

В съответствие с чл. 71 „**Дълготрайност на операциите**“ от Общия регламент №1303/2013, в период от 5 (пет) години след извършване на окончателното плащане към бенефициента по административния договор или в периода от време, определен в правилата за държавна помощ (когато е приложимо), бенефициентът е длъжен да изпълнява едновременно следните задължения:

1. да не прекратява или премества дейността си извън програмния район на ОПРР, освен с изричното одобрение на УО на ОПРР;
2. да не променя собствеността или владението на обектите на инвестиция по проекта, с което се дава на дадено търговско дружество или публично правна организация неправомерно преимущество;
3. да не извършва значителна промяна, която засяга естеството, предназначението, целите или условията за изпълнение и която би довела до подкопаване на нейните първоначални цели.

Неправомерно платените суми във връзка с проекта се възстановяват от бенефициента пропорционално спрямо периода, за който изискванията не са били изпълнени.

Без да се засягат правилата, уреждащи държавните помощи, конкретният бенефициент е задължен да съхранява всички разходооправдателни документи за разходи по проекти по ОПРР 2014-2020 г., за период от 3 (три) години, считано от 31 декември след предаване на годишния счетоводен отчет към Европейската комисия, в които са включени окончателните разходи по приключения проект.

Периодът се прекъсва в случай на съдебно производство или при надлежно обосновано искане на Комисията.

8. Списък на приложенията

ДОКУМЕНТИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	**ПРИЛОЖЕНИЕ А**: Формуляр за кандидатстване за проектно предложение (в ИСУН 2020)
	ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от други източници с публични средства **ПРИЛОЖЕНИЕ В2**: Декларация, че проектът не генерира приходи.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Формуляр на автобиография на ръководителя на проектното предложение

ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ	**ПРИЛОЖЕНИЕ Д:** Кодове и индикатори **ПРИЛОЖЕНИЕ Е1:** Проект на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; **ПРИЛОЖЕНИЕ Е2:** Общи условия за изпълнение към административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР
	ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Декларация за нередности
	ПРИЛОЖЕНИЕ З: Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.
	ПРИЛОЖЕНИЕ И: Указание на министъра на финансите ДНФ № 3/23.12.2016 г. за третиране на данъка върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство, за програмен период 2014-2020 г. Наредба № Н-3/22.05.2018 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество Указания на Министерство на финансите ДДС № 06/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне и отчитане на средствата на Националния фонд от структурните фондове на ЕС и от Кохезионния фонд, както и на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие”
	ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите **ПРИЛОЖЕНИЕ И-2:** Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта
	ПРИЛОЖЕНИЕ К: Декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл.61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година

	ПРИЛОЖЕНИЕ Л1: Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 в ИСУН 2020 **ПРИЛОЖЕНИЕ Л2:** Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България
	ПРИЛОЖЕНИЕ М: Наредба за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, приета с ПМС № 57 от 28.03.2017 г.